

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Lenky Krupíckové v právní věci žalobce: **V. U.**, zastoupený Marií Kurkovou, advokátkou se sídlem Školní 784/10, Praha 4, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 4. 2020, č. j. 15 A 90/2019 – 49,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. 4. 2020, č. j. 15 A 90/2019 – 49, **se zrušuje.**
- II. Rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 20. 6. 2019, č. j. MV-62597-5/SO-2019, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- III. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti částku 19 200 Kč k rukám jeho zástupkyně advokátky Marie Kurkové do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- IV. Žalobci **se vrací** zaplacený soudní poplatek za návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ve výši 1 000 Kč, který bude vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám jeho zástupkyně advokátky Marie Kurkové do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 20. 6. 2019, č. j. MV-62597-5/SO-2019, žalovaná zamítla odvolání žalobce a potvrdila rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 19. 3. 2019, č. j. OAM-3085-9/ZR-2019, kterým bylo žalobci zrušeno povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny podle § 46a odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), neboť žalobce byl pravomocně odsouzen za spáchání úmyslného trestného činu. Zároveň byla žalobci podle § 46a odst. 4 zákona o pobytu cizinců stanovena lhůta k vycestování z území České republiky 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalované žalobu k Městskému soudu v Praze, který ji zamítl rozsudkem ze dne 29. 4. 2020, č. j. 15 A 90/2019 – 49.

[3] Městský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že žalovaná se v napadeném rozhodnutí vypořádala se všemi odvolacími námitkami žalobce a zabývala se, byť ve stručnosti, rovněž těmi námitkami, v nichž žalobce brojil jednak proti nedostatečně zjištěnému skutkovému stavu a jednak proti nedostatečnému posouzení přiměřenosti dopadů zrušení povolení k pobytu do jeho soukromého a rodinného života. Žalovaná v odůvodnění napadeného rozhodnutí na tyto odvolací námitky patřičně reagovala. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí jsou jednoznačně seznatelné důvody, pro které žalovaná považovala procesní argumentaci žalobce za neopodstatněnou. Žalovaná přitom své závěry vyslovené v napadeném rozhodnutí dostatečně odůvodnila, její právní názor je logicky a srozumitelně vyjádřen a má dostatečnou oporu v obsahu správního spisu. Městský soud dále poukázal na to, že žalobci bylo uděleno oprávnění k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení s jeho rodinou (manželkou a dvěma nezletilými dětmi), nicméně sám žalobce beneficium tohoto cizineckého statutu zneužil, když se dopustil úmyslné trestné činnosti, za níž byl posléze pravomocně odsouzen. Za této situace byly bezpochyby naplněny podmínky stanovené v § 46a odst. 1 větě druhé zákona o pobytu cizinců a správní orgán I. stupně oprávněně přistoupil ke zrušení pobytového oprávnění bez možnosti dalšího správního uvážení, s výjimkou existence mimořádných okolností v soukromém a rodinném životě žalobce, které by si zasloužily zohlednění ve smyslu článku 8 odst. 1 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (dále jen „Úmluva“). Ty však nad rámec běžných okolností, za nichž se realizoval soukromý a rodinný život žalobce na území České republiky, v řízení v projednávané věci prokázány nebyly, když ani sám žalobce takové okolnosti netvrdil. V projednávané věci dominoval zájem společnosti na veřejné bezpečnosti a na předcházení zločinnosti, vůči nimž nemohl obstát toliko soukromý zájem žalobce na ochranu před zásahem do jeho soukromého a rodinného života. Podle názoru městského soudu je třeba odmítnout názor žalobce, že by se správní orgány při zrušení povolení k pobytu postupem podle § 46a odst. 1 věty druhé zákona o pobytu cizinců měly zabývat povahou či následky spáchaného trestného činu, za nějž byl žalobce pravomocně odsouzen. Stejně tak je pro posouzení věci zcela irelevantní, že žalobce již vykonal trestním soudem uložené tresty. Pro aktivaci předmětného správního řízení o zrušení povolení k pobytu postačoval samotný fakt spáchání protiprávního jednání určité povahy a intenzity, konkrétně úmyslného trestného činu. Správním orgánům tudíž nebyl zákonem o pobytu cizinců vytvořen prostor pro správní

pokračování

uvážení. Městský soud rovněž neshledal rozpor napadených rozhodnutí správních orgánů s čl. 6 odst. 2 a 17 směrnice Rady EU č. 2003/86/ES ze dne 22. 9. 2003 o právu na sloučení rodiny (dále jen „Směrnice 2003/86/ES“) ani s čl. 3 Úmluvy o právech dítěte. Vlastní ztráta pobytového oprávnění žalobce nemá natolik fatální dopady do jeho rodinného života s ohledem na existenci bezvízového styku České republiky s Ukrajinou, resp. na možnost do budoucna požádat o vydání nového povolení k pobytu na území České republiky.

III.

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek městského soudu kasační stížností z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[5] Stěžovatel má za to, že závěr správních orgánů o tom, že zákon o pobytu cizinců v jeho případě neposkytuje možnost správního uvážení, je zcela nesprávný. Správní orgány při rozhodování o zrušení povolení k dlouhodobému pobytu stěžovatele měly v důsledku tzv. přímého účinku aplikovat čl. 6 a čl. 17 Směrnice 2003/86/ES a zkoumat ve stanoveném rozsahu dopad rozhodnutí do jeho soukromého a rodinného života. Vzhledem k tomu, že správní orgány ve svých rozhodnutích nezkoumaly v rámci posouzení přiměřenosti závažnost a druh protiprávního jednání, za které byl stěžovatel odsouzen, jsou jejich rozhodnutí nepřezkoumatelná a v rozporu s čl. 6 Směrnice 2003/86/ES. Zcela obecné konstatování žalované, že veřejný zájem, aby na území České republiky nepobývali cizinci, kteří byli odsouzeni za spáchání úmyslného trestného činu a kteří by tak mohli představovat hrozbu pro společnost, má zpravidla přednost před právem tohoto cizince žít spolu se svoji rodinou, jakož i konstatování, že stěžovatel se do této situace dostal sám svým úmyslným protiprávním jednáním, nelze považovat za dostatečné a přezkoumatelné posouzení přiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života. Takové odůvodnění je nepřipustně paušalizující a nesvědčící o provedení individuálního posouzení přiměřenosti rozhodnutí. Stěžovatel vznesl konkrétní námitky nepřiměřenosti rozhodnutí, a proto nepostačí poukázat na typovou závažnost důvodu pro zrušení povolení k dlouhodobému pobytu podle § 46a odst. 1 věty druhé zákona o pobytu cizinců, resp. na okolnost, že se do této situace dostal svým protiprávním jednáním, ale je třeba vždy zvažovat konkrétní okolnosti. Stěžovatel spáchal přečin ohrožení pod vlivem návykové látky, což je trestní čin nízkého stupně společenské nebezpečnosti. Stěžovatel svým jednáním dne 7. 5. 2017 nikomu neublížil na zdraví, ani nezpůsobil jiné závažné a trvající následky. V podstatě šlo o ojedinělý exces v jinak řádném životě stěžovatele. Vzhledem k tomu, že byl stěžovateli uložen zákaz činnosti řízení motorových vozidel, bylo tím sníženo riziko spáchání dalšího přečinu, za který byl odsouzen. Stěžovatel všechny tresty vykonal, resp. odsouzení bylo zahlazeno. Má tak nyní „čistý“ rejstřík trestů a žije řádným životem. Správní orgány ani městský soud nezkoumaly a neposuzovaly, zda trestný čin, který spáchal stěžovatel, je dostatečně závažný k prokázání, že je nezbytné vyloučit jeho pobyt na území České republiky a dále zda ohrožení veřejného zájmu ob stojí v rámci „vážení“ zájmu stěžovatele na jeho soukromém a rodinném životě. Stěžovatel má proto za to, že rozhodnutí správních orgánů a rozsudek městského soudu jsou nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů.

[6] Stěžovatel poukázal na to, že žije na území České republiky již téměř 8 let ve společné domácnosti se svou manželkou a dvěma nezletilými dětmi, přičemž ti zde mají povolen trvalý pobyt. Děti zde chodí do základní a mateřské školy, mluví česky a jsou plně integrovány do českého prostředí. Jejich návrat na Ukrajinu by byl proto velice obtížný až nemožný. Stěžovatel je zaměstnán a finančně zabezpečuje svou rodinu. Podílí se na výchově svých dětí a je s nimi v blízkém kontaktu. Rozhodnutí o zrušení dlouhodobého pobytu tak představuje nepřiměřený zásah jak do soukromého a rodinného života stěžovatele, tak i jeho manželky a dětí. V případě jím spáchaného trestného činu s ohledem na jeho nízký stupeň společenské nebezpečnosti nelze hovořit o závažném narušení některého ze základních zájmů společnosti. Při stanovení trestu navíc soud přihlédl k tomu, že stěžovatel zde má rodinu, a neuložil mu tak trest vyhoštění ani trest odnětí svobody. Důsledek zrušení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu tak není přiměřený jeho důvodu (přečin ohrožení pod vlivem návykové látky).

[7] Stěžovatel dále namítal, že správní orgány řádně nezjistily úplný stav věci a všechny rozhodné okolnosti. Stěžovatel navrhoval, aby za účelem posouzení přiměřenosti rozhodnutí byl proveden výslech jeho manželky, avšak neúspěšně. Tento důkaz přitom mohl prokázat míru zásahu do rodinného a soukromého života stěžovatele a jeho rodinných příslušníků. Správní orgány jsou přitom povinny v souladu s § 50 odst. 3 věta druhá zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčí ve prospěch i neprospěch účastníka řízení. Správní řízení tak bylo stíženo závažnou vadou při zjišťování skutkového stavu.

[8] Stěžovatel dále namítal, že nebyl posouzen nejlepší zájem nezletilých dětí. Podle jeho názoru správní orgány neposoudily dopad rozhodnutí o zrušení povolení k dlouhodobému pobytu do života nezletilých dětí stěžovatele. Nutnost vycestování stěžovatele na Ukrajinu a jeho odloučení od nejbližší rodiny by pro jeho děti znamenalo nepřiměřenou a nenahraditelnou újmu. Krátkodobé návštěvy dětí v rámci bezvízového styku nejsou dostačující k udržení normálních rodinných vztahů a není ani zaručeno, že nová žádost o pobytové oprávnění za účelem sloučení rodiny nebude správními orgány zamítnuta z důvodu možného ohrožení veřejného pořádku s ohledem na předchozí odsouzení za úmyslný trestný čin. Neexistuje přitom jiná legální možnost zajistit stěžovateli udržování kontaktu s rodinou ve stejné intenzitě jako doposud. Přesídlení celé rodiny na Ukrajinu je velice obtížné až nemožné z hlediska majetkových a sociálních poměrů. Rodina stěžovatele tam nemá žádné zázemí ani bydlení. Není reálné tam najít dobrou práci. Navíc na Ukrajině stále probíhá ozbrojený konflikt. Děti stěžovatele jsou zvyklé na české prostředí a přesídlením na Ukrajinu by mohly utrpět psychickou újmu. Nejlepším zájmem jeho dětí je žít a vyrůstat v České republice s oběma rodiči, kde budou mít lepší budoucnost. Správní orgány tak porušily § 2 odst. 1 a 4 správního řádu a č. 5 odst. 5 Směrnice 2003/86/ES a postupovaly v přímém rozporu s Úmluvou o právech dítěte.

[9] Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil jak napadený rozsudek městského soudu, tak i rozhodnutí žalované a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Současně navrhl, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

IV.

pokračování

[10] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti plně odkázala na napadený rozsudek městského soudu.

V.

[11] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[12] Kasační stížnost je důvodná.

[13] Jelikož stěžovatel napadá rozsudek městského soudu také pro jeho nepřezkoumatelnost, zabýval se Nejvyšší správní soud nejprve touto stížní námitkou, protože by bylo předčasné, aby se zabýval právním posouzením věci samé, pokud by byl napadený rozsudek nepřezkoumatelný.

[14] Jak vyplývá z konstantní judikatury Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu, má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal soud za rozhodný, jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodných skutečností, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje argumentaci účastníků řízení za nedůvodnou (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97 a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004 - 62, a ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008 - 75). Meritorní přezkum rozsudku je tak možný pouze za předpokladu, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč soud rozhodl tak, jak je uvedeno v jeho výroku. Tato kritéria napadený rozsudek splňuje, neboť je z jeho odůvodnění zcela zřejmé, jakými úvahami byl při posouzení věci v rozsahu žalobních bodů městský soud veden a k jakému závěru na jejich základě dospěl. Skutečnost, že stěžovatel se závěry městského soudu nesouhlasí, nepředstavuje důvod pro zrušení napadeného rozsudku pro jeho údajnou nepřezkoumatelnost.

[15] Podstatou kasační stížnosti je nesouhlas stěžovatele s názorem městského soudu, že správní orgány dostatečně posoudily přiměřenost zásahu žalobou napadeného rozhodnutí do jeho soukromého a rodinného života.

[16] V nyní posuzovaném případě není sporné, že stěžovatel byl rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 22. 9. 2017, č. j. 8 T 118/2017 - 112, ve spojení s usnesením Městského soudu v Praze ze dne 16. 5. 2018, sp. zn. 6 To 142/2018, pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin (přečin) ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1, odst. 2 písm. a) trestního zákona, za nějž mu byl uložen peněžitý trest ve výši 30 000 Kč a zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel všeho druhu na dobu 24 měsíců. V důsledku tohoto odsouzení byly tak splněny podmínky pro použití § 46a odst. 1 věty druhé zákona o pobytu cizinců.

[17] Podle § 46a odst. 1 věty druhé zákona o pobytu cizinců *ministerstvo platnost povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny zruší rovněž, jestliže cizinec byl pravomocně odsouzen za spáchání úmyslného trestného činu.*

[18] Podle § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců *při posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona správní orgán zohlední zejména závažnost nebo druh protiprávního jednání cizince, délku pobytu cizince na území, jeho věk, zdravotní stav, povahu a pevnost rodinných vztahů, ekonomické poměry, společenské a kulturní vazby navázané na území a intenzitu vazeb ke státu, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ke státu jeho posledního trvalého bydliště. Podle odst. 3 uvedeného ustanovení přiměřenost dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona správní orgán posuzuje pouze v případech, kdy to tento zákon výslovně stanoví.*

[19] Podle článku 8 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod *má každý právo na respektování svého soukromého a rodinného života. Podle článku 8 odst. 2 Úmluvy státní orgán nemůže do výkonu práva na respektování rodinného a soukromého života zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.*

[20] Podle článku 6 odst. 2 směrnice Rady ES č. 2003/86/ES *členské státy mohou odejmout povolení k pobytu nebo zamítnout prodloužení jeho doby platnosti rodinnému příslušníku z důvodů veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví. Při přijímání takového rozhodnutí berou členské státy v úvahu kromě článku 17 také závažnost nebo druh protiprávního jednání proti veřejnému pořádku nebo veřejné bezpečnosti, jehož se dopustil rodinný příslušník, nebo nebezpečí, které od takové osoby hrozí. Podle článku 17 téže směrnice členské státy berou náležitě v úvahu povahu a pevnost rodinných vztahů dotyčné osoby a dobu trvání jejího pobytu v členském státě, jakož i existenci rodinných, kulturních a sociálních vazeb se zemí původu v případě, že žádost zamítnou, odejmou povolení k pobytu či zamítnou prodloužení jeho doby platnosti nebo rozhodnou o navrácení osoby usilující o sloučení rodiny nebo jejích rodinných příslušníků.*

[21] Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že pokud cizinec vznese konkrétní námitku ohledně nepřiměřenosti zásahu do jeho soukromého a rodinného života, správní orgán se musí s touto námitkou vypořádat bez ohledu na to, zda zákon o pobytu cizinců v daném řízení vyžaduje nebo nevyžaduje posouzení přiměřenosti ve smyslu § 174a zákona o pobytu cizinců. Na tomto závěru nic nemění ani nový odstavec 3 § 174a zákona o pobytu cizinců, jenž byl do tohoto ustanovení doplněn s účinností od 15. 8. 2017 (viz např. rozsudky ze dne 31. 5. 2018, č. j. 5 Azs 46/2016 – 53, ze dne 12. 12. 2019, č. j. 10 Azs 310/2019 – 32, či ze dne 22. 1. 2020, č. j. 10 Azs 256/2019 – 39). Podle názoru městského soudu se správní orgány touto otázkou zabývaly, a to dostatečně. S tímto závěrem zdejší soud nesouhlasí, neboť přiměřenost zásahu do soukromého a rodinného života podle § 174a zákona o pobytu cizinců byla správními orgány vzhledem ke konkrétním okolnostem dané věci posouzena zcela nedostatečně.

pokračování

[22] Správní orgán I. stupně uvedl, že rozhodoval podle § 46a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, podle kterého mu nepřísluší zabývat se dopadem negativního rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatele, neboť příslušné ustanovení mu nedává možnost správního uvážení. K tomu doplnil, že zrušením povolení k dlouhodobému pobytu nedojde k porušení Úmluvy. Správní řízení o zrušení povolení k pobytu stěžovateli pouze odebírá pobytové oprávnění. Povolení k dlouhodobému pobytu na území cizího státu není základním lidským právem, a proto jeho zrušením nemůže dojít k porušení Úmluvy. Dále poukázal na to, že není ve veřejném zájmu, aby na území České republiky pobýval cizinec s uděleným povolením k dlouhodobému pobytu, který byl pravomocně odsouzen pro spáchání úmyslného trestného činu, a který trestnou činností ohrožuje zákonem chráněný zájem společnosti. Svým protiprávním jednáním dal stěžovatel najevo, že nemá respekt k zákonům České republiky. Zájem společnosti v tomto případě převažuje nad zájmem jedince.

[23] K námitkám, v nichž stěžovatel poukazoval na to, že na území České republiky žije ve společné domácnosti s manželkou a nezletilými dětmi, o které se stará, a že se správní orgán I. stupně řádně nezabýval otázkou přiměřenosti zásahu jeho rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatele, žalovaná konstatovala, že nebylo třeba se zabývat dopadem rozhodnutí o zrušení povolení k pobytu do rodinného a soukromého života stěžovatele, neboť předmětné ustanovení ani nedávalo správnímu orgánu I. stupně možnost správního uvážení. Výslech manželky stěžovatele by tak podle žalované byl pro posouzení předmětné věci nadbytečný. Na místě nebyl ani takový postup správního orgánu I. stupně, v němž by tento zohledňoval kritéria zkoumání dopadu do rodinného a soukromého života žalobce podle § 174a zákona o pobytu cizinců. Žalovaná však s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu konstatovala, že se správní orgán I. stupně naopak zabýval zásahem do soukromého a rodinného života stěžovatele optikou čl. 8 Úmluvy. V tomto směru žalovaná uzavřela, že bylo sice pravdou, že stěžovatel má na území České republiky nejbližší rodinu, nicméně do situace, která vedla ke zrušení jeho povolení k pobytu, se dostal sám svým úmyslným protiprávním jednáním. Stěžovatelova tvrzení o možném zásahu do jeho rodinného a soukromého života a tomu odpovídající důkazy by musely být „podstatně obsáhlejší a naléhavější“, resp. by musely mít intenzitu výjimečných okolností. Kromě navrhovaného výsledku manželky stěžovatel ovšem nenamítal žádné skutečnosti svědčící nepřiměřenosti prvostupňového rozhodnutí z hlediska zásahu do jeho soukromého a rodinného života. Žalovaná v této souvislosti uzavřela, že zrušení dlouhodobého pobytu stěžovatele bez dalšího neznamená roztržení rodiny, neboť lze předpokládat, že stěžovatel bude realizovat svůj soukromý a rodinný život v rámci bezvízového styku se státy Evropské unie. Nic mu přitom nebude bránit v podání žádosti o vydání nového povolení k pobytu, neboť zrušení povolení k pobytu nepředstavuje správní vyhoštění. Podle žalované veřejný zájem na tom, aby na území České republiky nepobývali cizinci, kteří spáchali úmyslný trestný čin, za nějž byli odsouzeni, a mohli by být jen potenciální hrozbou pro společnost, má zpravidla přednost před právem takových cizinců žít spolu se svoji rodinou.

[24] Z uvedeného je zřejmé, že byla opomenuta zásadní hlediska případu stěžovatele. Správní orgány při posuzování přiměřenosti dopadu rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatele zohlednily toliko jeho protiprávní jednání (zejm. úmyslnou formu zavinění) a nikoliv dosavadní dobu pobytu na území České republiky a rodinné

poměry stěžovatele. Navíc v rozhodnutí toto hledisko pouze obecně shrnuly a nezabývaly se jím nijak detailně. V této souvislosti je přitom třeba poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 2. 2020, č. j. 1 Azs 27/2020 – 39, podle kterého jsou správní orgány povinny zkoumat, *zda trestný čin, který žadatel (stěžovatel) spáchal, je dostatečně závažný k prokázání, že je nezbytné vyloučit jeho pobyt na území členského státu (Česká republika) a dále zda obrožení veřejného zájmu ob stojí v rámci „vážení“ zájmu stěžovatele na jeho soukromém a rodinném životě. (...) Nelze připustit, aby požadavek na ochranu soukromého a rodinného života byl paušálně odmítán toliko s ohledem na formu trestného činu, která sice vypovídá o vnitřním psychickém stavu pachatele trestného činu, bez dalšího však nestanoví nic o závažnosti či druhu protiprávního jednání dle § 174a zákona o pobytu cizinců (resp. dle čl. 6 odst. 2 směrnice Rady 2003/86/ES o právu na sloučení rodiny).* V posuzované věci rovněž nelze přehlížet skutečnost, která plyne ze správního spisu a která nebyla správními orgány zpochybněna, že stěžovatel má na území České republiky manželku a dvě nezletilé děti, s nimiž žije ve společné domácnosti a vede fungující a stabilní rodinný život. Nezletilé děti (dosud ve velmi nízkém a zranitelném věku) se narodily na území České republiky a strávily zde celý svůj dosavadní život. Děti stěžovatele, byť se jedná o ukrajinské občany, nemají k Ukrajině žádný vztah a za svůj domov považují toliko Českou republiku, kde jsou i společně se svojí matkou oprávněny pobývat na základě povolení k trvalému pobytu, tj. nejsilnějšího pobytového oprávnění, které může cizí státní občan na území České republiky požívat. Nejvyšší správní soud nikterak nezpochybňuje škodlivost jednání stěžovatele spočívajícího v řízení motorového vozidla pod vlivem alkoholu, za což byl pravomocně odsouzen. Přesto však nelze pomíjet dopady zrušení pobytového oprávnění stěžovatele nejen na něj samého, ale též na zbylé členy jeho domácnosti. Nebylo například vůbec zjišťováno, nakolik jsou na něm další rodinní příslušníci závislí, nakolik by pro ně bylo komplikované odcestovat se stěžovatelem na Ukrajinu nebo naopak zůstat zde bez jeho přítomnosti. Není povinností správního orgánu vyjadřovat se ke všem kritériím uvedeným v § 174a zákona o pobytu cizinců. Nicméně za situace, kdy ze spisu jednoznačně vyplývá, že stěžovatel má na území České republiky nejbližší rodinu, bylo povinností správních orgánů tomuto hledisku věnovat pozornost a důkladně jej posoudit (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 6. 2017, č. j. 9 Azs 60/2017 – 37).

[25] V případě stěžovatele je tedy třeba nalézt spravedlivou rovnováhu mezi zájmem státu na ukončení jeho pobytového oprávnění na straně jedné, a zájmem samotného stěžovatele (ale i jeho rodinných příslušníků) na realizaci jejich rodinného a soukromého života, na straně druhé. V této souvislosti je třeba zmínit rovněž čl. 3 odst. 1 a 2 Úmluvy o právech dítěte, podle něhož platí, že *zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy, správními nebo zákonodárnými orgány. Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, se zavazují zajistit dítěti takovou ochranu a péči, jaká je nezbytná pro jeho blaho, přičemž berou ohled na práva a povinnosti jeho rodičů, zákonných zástupců nebo jiných jednotlivců právně za něho odpovědných, a činí pro to všechna potřebná zákonodánná a správní opatření.* Nejvyšší správní soud pak nemá pochyb o tom, že požadavky vyplývající z Úmluvy o právech dítěte se uplatní i při rozhodování o zrušení povolení k dlouhodobému pobytu. Správní orgány tedy musí při poměřování proti sobě stojících zájmů státu a stěžovatele zohlednit i nejlepší zájem nezletilých dětí stěžovatele, pro něž by mělo zrušení pobytového oprávnění jejich otce, který o ně pečuje a na němž jsou závislé, dalekosáhlé následky.

pokračování

[26] Nejvyšší správní soud přitom nikterak nemíní činit kategorický závěr o tom, že by snad bylo zrušení pobytového oprávnění v případě stěžovatele vyloučeno. Je však přesvědčen, že správní orgány řádně nezohlednily všechny specifické okolnosti, jimiž se případ stěžovatele vyznačuje. Právní hodnocení provedené správními orgány je pouze povrchní, neboť vychází z předpokladu, že pokud byl stěžovatel pravomocně odsouzen za spáchání úmyslného trestného činu, nemají povinnost zabývat se dopadem negativního rozhodnutí do jeho soukromého a rodinného života, neboť ustanovení § 46a odst. 1 zákona o pobytu cizinců neposkytuje správnímu orgánu možnost správního uvážení. Takto tomu však není, a proto bylo na místě zabývat se rodinnou situací stěžovatele mnohem důkladněji, včetně dopadů zrušení pobytového oprávnění na všechny členy jeho domácnosti (zejména jeho děti), a možností udržování kontaktů i v případě vycestování stěžovatele.

[27] Správní orgány konstatovaly, že zrušení povolení k dlouhodobému pobytu stěžovateli nijak nebrání v kontaktu s manželkou a dětmi, neboť neznamená úplný zákaz pobytu stěžovatele na území České republiky, ale toliko ztrátu určitého typu cizineckého pobytového oprávnění, přičemž stěžovateli nic nebrání, aby si znovu požádal o povolení k dlouhodobému pobytu. V tomto kontextu ovšem správní orgány dostatečně nezhodnotily skutečnost, že stěžovateli byla správním rozhodnutím prvního stupně rovněž uložena povinnost do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí vycestovat z území České republiky. Je pravdou, že s tímto rozhodnutím není, na rozdíl od rozhodnutí o správním vyhoštění, spojena doba zákazu pobytu na území České republiky, resp. členských států EU, na straně druhé, podobně jako ve věci *Nunez proti Norsku* (rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 28. 6. 2011, *Nunez proti Norsku*, stížnost č. 55597/09, bod 81), nelze předvídat, zda by odloučení stěžovatele od jeho nezletilých dětí bylo skutečně jen dočasné, nebo naopak trvalé, ani to, zda by další pobytové oprávnění bylo stěžovateli skutečně uděleno, a to s ohledem na omezené možnosti z hlediska zákona o pobytu cizinců, které by měl stěžovatel pro umožnění návratu do České republiky z jeho vlasti k dispozici. Správní orgány se touto otázkou nezabývaly a nevěnovaly v tomto směru pozornost ani příslušné správní praxi. Nejvyšší správní soud odkazuje na svůj nedávný rozsudek ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019 – 40, kdy byla cizinci po zrušení povolení k trvalému pobytu zamítnuta i žádost o povolení pobytu přechodného, a to z důvodu, jehož skutkový základ spočíval v téže trestné činnosti tohoto cizince, která předtím vedla i ke zrušení povolení k trvalému pobytu. Byť tedy jistě v obecné rovině platí, že zrušení povolení k dlouhodobému pobytu bude zpravidla méně invazivním zásahem do soukromého a rodinného života cizince, než např. rozhodnutí o jeho správním vyhoštění, možnost stěžovatele získat další povolení k pobytu v České republice se v tomto konkrétním případě jeví být spíše pouhou spekulací správních orgánů. Rovněž možnost stěžovatele realizovat svůj rodinný a soukromý život v rámci bezvízového styku se z hlediska udržení funkčních a plnohodnotných rodinných vztahů jeví jako nedostatečná, a to zejména s ohledem na časové omezení pobytu stěžovatele na území České republiky (pobyt je možný pouze po dobu maximálně 90 dní během období 180 dnů). Stěžovatel by tak např. po nepřetržitém bezvízovém 90-ti denním pobytu na území České republiky musel strávit dalších 90 dnů mimo území EU, přičemž během tohoto pobytu by zde nemohl vykonávat výdělečnou činnost. Navíc ani jako občan Ukrajiny s platným biometrickým pasem nemá automaticky právo na bezvízový vstup do zemí EU, neboť příslušné orgány mohou jeho vstupu zabránit (např. pokud na výzvu nedoloží doklad prokazující úmysl

opustit EU v zákonné lhůtě 90 dnů, dokument prokazující účel pobytu v zemích EU, doklad o dostatečném finančním zabezpečení cesty, nebo z důvodu ohrožení veřejného pořádku apod.).

[28] Lze tedy shrnout, že správní orgány při rozhodování o zrušení pobytového oprávnění náležitě nezohlednily, jaké bude mít toto opatření dopady do rodinného a soukromého života stěžovatele a jeho rodiny, přičemž především zcela opomněly vzít v potaz nejlepší zájem stěžovatelových nezletilých dětí. Nejvyšší správní soud nemínil nikterak bagatelizovat protiprávní počínání stěžovatele. Je však nepochybné, že stěžovatel vede na území České republiky rodinný život, přičemž pro jeho dvě nezletilé děti je české prostředí to jediné, které znají. Zájmy těchto dětí je nezbytné v řízení o zrušení pobytového oprávnění náležitě reflektovat tak, aby nebyly trestány za protiprávní jednání svého rodiče. Je důležité, aby přijatým opatřením nedocházelo k takovým zásahům do rodinného a soukromého života stěžovatele, potažmo jeho rodiny, které by byly zjevně nepřiměřené daným okolnostem.

[29] S poukazem na shora uvedené shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost důvodnou, a proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil napadený rozsudek městského soudu. Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí městského soudu, a pokud již v řízení před městským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí městského soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu (§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.). V dané věci by městský soud v souladu s vysloveným závazným právním názorem neměl jinou možnost, vzhledem ke zjištěným vadám správního rozhodnutí, než zrušit rozhodnutí žalované. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. rozhodl tak, že sám rozhodnutí žalované zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. V něm je žalovaná vázána právním názorem Nejvyššího správního soudu (§ 78 odst. 5 ve spojení s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.).

[30] Nejvyšší správní soud nerozhodoval o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, protože o tomto mimořádném opravném prostředku bylo rozhodnuto bez zbytečného prodlení po nezbytném poučení účastníků řízení a obstarání dalších podkladů nutných pro rozhodnutí.

[31] Protože Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek městského soudu a zároveň zrušil i rozhodnutí žalované, rozhodl také o náhradě nákladů řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí městského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 věta první s. ř. s. (ve spojení s § 120 s. ř. s.), podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.

[32] Stěžovatel měl ve věci úspěch, přísluší mu tedy podle § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení vynaložených proti žalované, která naopak ve věci úspěch neměla. Náklady řízení stěžovatele v tomto případě tvoří soudní poplatky, odměna jeho zástupce a hotové výdaje. Na soudních poplatcích stěžovatel zaplatil celkově 9 000 Kč (3 000 Kč za podání žaloby, 1 000 Kč za podání návrhu na přiznání odkladného účinku

pokračování

žalobě a 5 000 Kč za podání kasační stížnosti). Stěžovatel byl před městským soudem i Nejvyšším správním soudem zastoupen advokátem.

[33] Za zastoupení v řízení před městským soudem přísluší odměna za dva úkony právní služby: převzetí a příprava zastoupení a sepsání žaloby [§ 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů]. Podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu náleží zástupci stěžovatele odměna za tyto dva úkony právní služby v částce 6 200 Kč (2 x 3 100 Kč) a podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu náhrada hotových výdajů v částce 600 Kč (2 x 300 Kč). Celkem tedy činí odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování v řízení před městským soudem částku 6 800 Kč.

[34] Za zastoupení v řízení před Nejvyšším správním soudem přísluší odměna za jeden úkon právní služby: podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu]. Podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu náleží zástupci stěžovatele odměna za tento úkon právní služby v částce 3 100 Kč a podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu náhrada hotových výdajů v částce 300 Kč. Celkem tedy činí odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v řízení před Nejvyšším správním soudem částku 3 400 Kč.

[35] Stěžovateli tedy náleží náhrada nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti v celkové výši 19 200 Kč. Žalovaná je povinna uhradit žalobci uvedenou částku ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, a to k rukám jeho zástupkyně.

[36] Protože nebylo rozhodováno o návrhu na přiznání odkladného účinku, Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 10 odst. 1 věta první zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, o vrácení zaplaceného soudního poplatku za tento návrh.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. srpna 2020

Mgr. David Hipšr
předseda senátu